

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. l. 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
poi 6. uri popoldne.

Štev. 291.

V Ljubljani, v četrtek 20. decembra 1900.

Letnik XXVIII.

Mestne volitve.

Peta skupina in kmečke občine so že storile svojo dolžnost in so izvršile svojo v postavi zajamčeno ustavno pravico. Sedaj morajo stopiti še meščani na volišče. Dne 3. januarja bo volitev poslancev mest in trgov.

Zato je pa nujno vprašanje, katero se mora rešiti: Kako naj volijo meščani? Izbrati morajo med liberalnimi in krščanskimi kandidati. Katoliško narodna stranka nalašč čaka, da iz vrste volivcev zve, koga si želé, da bo izbera ložja in volivcem ugodneja. Liberalna stranka pa vsiljuje zopet Ferjančiča in Plantana.

Kaj naj rečemo k temu? Silimo seveda nikogar ne, a te misli priporočamo meščanom v premislek.

V celi deželi je zmagala katoliško-narodna stranka v kljub najhujšemu naporu in brezvestnemu hujskanju in laganju liberalcev. Ona ima sedaj za seboj vse kmečko ljudstvo, ogromno večino delavstva in že sedaj se je zanjo izjavila v več mestih večina pete skupine. Liberalna stranka pa nima ničesar, ne ljudstva ne poslancev, le v vsakem okraju in mestu par neslanih kričarjev, katerim se ljudstvo zdaj že smeje. Katoliško narodna stranka pa ima tudi odlično politično organizacijo, katere zdaj nihče več ne omaja, in iz narodnogospodarskih interesov je največje važnosti za mesta sama, da stopijo v krog te organizacije. Trgovci in obrtniki imata zdaj najlepšo priliko, da pokazeta solidarnost z maso ljudstva, in s tem se najbolj zavarujeta, da jima nadaljna organizacija ljudstva ne bo v škodo, ampak v korist. Če se pa mesta izrečejo za liberalnega kandidata, nastane zopet ostro nasprotje med deželno in mestno, katero bi pri ogromni premoči katoliško narodne organizacije gotovo ne bilo mestom v korist.

Pomisliti je nadalje to: Mesta morajo imeti svojega zastopnika, ki kaj premore na Dunaju. Saj ima vsako mesto kako težnjo, katero bi rado izvojevalo v državnem zboru po svojem poslancu. Ljubljana ima svoje potresno posojilo, drugod je kak vodovod itd. Uresničenje teh želja je pa odvisno od zdanje volitve.

Znano je, da je dr. Tavčar v svoji pohlepni strasti izdal parolo, da liberalni poslanci ne smejo vstopiti v krščanski klub. Bodoči klub naših poslancev pa bo odločno krščanski, in katoliško-narodni poslanci bodo imeli v njem vodilno besedo. Le to se bo doseglo za našo deželo, kar bo klub zahteval, ker le klub bo s svojim številom vladi imponiral.

Če torej zdaj mesta izvolijo liberalca, kaj dosežejo? Prav nič. Mesta se odpovedo svojim opravičenim zahtevam, ako izvolijo liberalca, ker kar bo ta predlagal, ne bo dobilo podpore drugih poslancev, in vlada si bo mislila: Kaj bo en osamljen revež, ki nihče zanj ne mara, še njegovi lastni tovariši ne! Ferjančič je prišel ob svoj vpliv, ko je padel kot podpredsednik. Padajočih politikov nihče ne posluša, v politiki se boje onih, ki rasejo. Plantan je novinec, ki še ni poskušal težavnih in zvitih potov, po katerih se kaj doseže. Sam ne doseže prav ničesar.

Kaj pa, ko bi Plantan ali Ferjančič ali kdorkoli bo v Ljubljani izvoljen na liberalni program, hotel vstopiti v klub? Najprej bi

se moral podvreči krščanskemu imenu, zatajiti bi moral svojega poveljnika Tavčarja, in postati bi moral »hinavec« po njegovih besedah. Potem je pa vprašanje, če bi bilo po dogodkih zadnjih dni mogoče, da bi naši poslanci skupaj sedeli pri eni mizi z liberalcem! Nečuvene grdobije so uganjali liberalci proti našim kandidatom. Tavčar se je zaklel, da bo Povšeta, vrgel in je roval proti njemu na vse kriplje, ga zmerjal in smešil po kmetih. Ali more zdaj Povše istega Tavčarja podpirati? Žitniku so dajali priimke, metali so jajca vanj in mu krali čast, ali naj on zdaj za te ljudi prosjači? Šusteršiča so trgali kot zverine in ga proglašali za goljufa — in on naj zdaj ves svoj vpliv zastavi, da pomore do veljave enemu izmed teh sramotivcev itd. Nemogoče je, da bi katoliško narodni poslanci sprejeli med se liberalca, bilo bi treba zato nadčloveškega premagovanja.

Iz tega sledi, da si mesta pokopljajo sama vse nade, ako volijo liberalnega kandidata. Imela bi v tem slučaju na Dunaju kakega divjaka, ki bi se mu vse smejalo, ki bi še interpelirati ne mogel in še do besede ne bi prišel, med tem, ko imajo kmetje dično, vplivno in enotno zastopstvo.

To meščanom v premislek.

Žganjarina.

Osrednja vlada je vsem dež. zborom predložila načrt zakona, po katerem bi se k državni žganjarini pobirala doklada v izmeri 20 h od vsake hektoliterske stopinje (litra) alkohola. To pa hoče vlada s pogojem, da se odstranijo sedaj obstoječe samostojne deželne naklade na žganje in da se nova državna doklada pobira v vseh deželah v enaki višini (20 h) in na enak način. Ta doklada bi se hkratu in tako pobirala, kakor državna žganjarina. Dohodek te nove doklade bi v vseh deželah približno znašal 19,200.000 K na leto ter bi se po razmerju konzuma žganja porazdelil med posamezne dežele.

Po tem razmerju ali razdelilnem ključu bi deželnemu zakladu vojvodine Kranjske v prvih treh letih pripadalo 16848 %, to je, 323.488 K. Ker pa ima kranjska dežela sedaj od samostojne deželne naklade na žganje okroglih 868.000 K dohodka, znašal bi primanjkljaj okroglih 545.000 K. To bi bil za deželo tak udarec, da bi ga ne mogla prenesti, ker bi morala v pokritje rednih deželnih potrebščin neizmerno povišati priklade na direktne davke. Zato so uprave tistih dežel, katere bi zadel primanjkljaj dohodkov, ako se odvzame dosedanja deželna naklada, vladni načrt naprej odklonile.

Dne 25. junija t. l. so se dež. glavarji vnovič sošli na Dunaju k posvetovanju zaradi težkoč posameznih dežel. Vspah je bil, da dež. zbori tistih dežel, ki bi z letnim deležem od državne doklade ne pokrili vsega donosa dosedanje deželne naklade, imajo pravico še nadalje pobirati samostojno dež. naklado na žganje v toliki meri, da se popolnoma pokrije nedostatek. Ta pravica bi se tem deželah zagotovila do konca leta 1909.

To je ob kratkem vsebina vladnega načrta. In namen? Dvomimo, da bi bil vladnega centralizma prvi namen, okrepiti in zboljšati deželne finance, pač pa dobiti natančne statistične podatke o konzumu v posameznih deželah. Kako že pravi stari pregovor: Fiscus . . .

Volivno gibanje.

Hribar uči kmete.

Hribar je imel v nedeljo 16. t. m. v Slov. gradu volivni shod. Navzočih je bilo 52 mož, skoraj samih kmetov, le trije duhovniki, dva učitelja in menda trije uradniki so bili med njimi. G. državnozbornski kandidat je govoril o obrtnih šolah, tovarnah in rudokopih. Teh se bi naj Slovenci poprijeli, da bi prišli do blagostanja in ne bili več »kmetški narod«, kakor ga radi imenujejo nasprotniki.

Povedal je g. Hribar naposled tudi, da bi »Domovina« lažje izhajala, ko bi on potem kot poslanec se ne imel bati sitnih tožb, katere mu zdaj pri »Domovini« toliko grotne škode delajo. Govor kmetov ni navdusil za Hribarja in naposled je Fišer iz Šmartina opomnil, da smo imeli do zdaj delavnega poslanca gosp. Žičkarja in tega hočemo tudi zdaj voliti, g. Hribar pa bi naj kandidiral proti komu drugemu n. pr. Schönererju, če že hoče biti poslanec.

Kmetje imajo zdaj precej zabave, pravijo da so vetrni mlin po-lušali, ker je govor gladko tekkel; pa to jim ne gre v glavo, da bi naj šli rudo kopat, ko je že itak malo kmečkih delavcev.

Volili bodo g. Žičkarja. Sicer imamo z gospodom Hribarjem resnično sočutje, da ima zaradi obsodbe pri »Domovini« toliko škode; pa bi ga menda tudi poslanstvo vsega ne rešilo.

Volitve na Goriškem.

Na Goriškem kandidujejo liberalci v četrti skupini veleposestnika Oskarja Gabrščeka.

Volivna borba v Trstu.

Iz Trsta se nam piše: V Trstu so že začeli raznašati glasovnice in legitimacije, a ne vprašajte, kako se vrši ta važni posel. Ne da bi se listine izročale osebno, kar pri vratarjih jih puščajo. Pošiljajo tudi legitimacije brez glasovnic. Mnogim osebam, seveda italijanske stranke, so poslali po dve glasovnici in legitimaciji. Zabeleženih imamo že celo kopo italijanskih podanikov, ki so dobili volivne dokumente. Tako se delajo na Primorskem volitve!

Na drugi strani pa že pridno rujejo proti slovenskemu kandidatu za peto kurijo. Raztrosili so vest, da se je dr. Rybač odpovedal kandidaturi. Proti Dompieriju, kandidatu neodvisne stranke, delajo javno in tajno. Svojega Hortisa pere »Piccolo« vsak dan v dolgih člankih obdolžitve, s katerimi ga je pokazal »Avanti«, ki je dokazal, da Hortis nikdar ni deloval za delavski stan, nego da je hodil čez drn in strn za mizernim kapitalističnim italijanskim klubom. Neposredno rujejo proti Dompieriju tudi s tem, da kličejo na pomoč policijo in državno oblast — v javni seji deželnega zbora — da jih reši Camberja, ki je sprožil to kandidaturo. Napadi, kakor smo jih o taki priliki slišali v sinočnji deželnozbornski seji na policijo iz ust poslanca Marcusa, so mogoči le v Trstu!

Ker smo že pri Camberju, naj še omenim, da je isti v svojih tiskovnih pravadah, o katerih sem vam poročal, prosil za delegacijo drugega porotnega sodišča.

Volivna borba v Istri.

Iz Trsta se nam piše: V ožji volitvi v prvi sekciji za splošno kurijo v Pulju zmagali so Italijani nad socialisti, in sicer s 484 glasovi proti 444. Izid ponovljene volitve v Oprtlju še ni znan. Pa tudi če bi

tam zmagali, je mandat za našo stranko zgubljen. Italijanom je prišla zmaga na drago. V posameznih sekcijah so potrošili, kakor priznavajo sami, po 2000 gl. Izpolnila se je torej želja tistih merodajnih krogov, ki so zagotovili Italijanom štiri poslance. Habeant sibi! Narod hrvatsko-slovenski še zaradi enega mandata ne propade! Za dr. Laginjo se poskrbi, kakor čujem, drugod, da se tako izvrstna moč ne odtegne parlamentarnemu delovanju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Deželni zbori so pričeli ta teden z delom, kolikor ga jim je odmerila osrednja vlada v tem kratkem, le nekajdnevem zasedanju. Večina deželnih zborov bo brez posebnih razprav rešila vladno predlogo o deželni nakladi na državni davek od žganja ter trimesečni proračunski provizorij. Toda v vseh deželnih zbornicah ne bo šlo gladko. Posebno pozornost obrača vlada in javnost na češki, potem pa na tirolski in dalmatinski deželni zastop, kjer preti resna nevarnost vladni predlogi. V češkem deželnem zboru zahtevajo Mladočehi, da se prične redna razprava o izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda, v tirolskem zastopu stavijo italijanski poslanci kot conditio sine qua non ugodno rešitev južno-tirolskega vprašanja in so že napovedali vladi brezobzirno opozicijo ozir. obstrukcijo, v Dalmaciji pa igra prvo ulogo železniško vprašanje, ki ga vlada dosedaj še ni rešila tako, kakor bi bilo v korist Dalmaciji in sploh celi monarhiji. No, poslednji deželni zbor je v torkovi večerni seji že pokazal, da se ne da ukloniti vladni želji, ako se vlada ne ozira na interese Dalmacije, ter je s 13 proti 13 glasovom odklonil vladno predlogo. Ako je res, kar trdijo soglasno dunajski listi, da vladna predloga postane le tedaj zakon, ako ji pritrldijo vsi deželni zbori, potem je vlada že poražena, tudi ko bi se stvar mirno iztekla v češkem in tirolskem deželnem zboru. Tistim deželah, ki pričakujejo vsled vladne predloge koristi za svoje deželne finance, taka rešitev vladne predloge seveda ne bode po volji.

Državni zbor se snide po poročilih raznih dunajskih listov v drugi polovici meseca januarja. Rešil bo, seveda ako ne bo dosedaj običajnih zaprek, štiri ali morda tudi šestmesečni proračunski provizorij ter predlogo o vojaških novicah za leto 1901. Potem se po teh virih prekine zasedanje do po velikonočnih praznikih, da se s tem pridobi čas za deželno-zbornsko zasedanje. Po drugih virih se pa državni zbor sploh ne snide pred deželnozbornskim zasedanjem, ker vlada poprej še ne bo imela pregleda nad strankami novega državnega zbora. Sicer pa v tem oziru še ni nič določenega in so torej prezgodnja vsa tozadevna ugibanja.

Splošna in jednaka volivna pravica ter Slovani. Znamenito izjavo je oddal knez Liechtenstein na svojem volivskem shodu. Govoreč o nujni »potrebi« nemškega državnega jezika je izjavil bivši in bodoči krščansko-socialni poslanec, da se treba za uvedbo tega državnega jezika pobrigati takoj brez odlašanja, ker ni več daleč čas, ko se uvede splošna in jednaka volivna pravica, potem bodo pa imeli večino v drž. zboru Slovani, ki kajpada ne bodo hoteli ničesar čuti o nemškem državnem jeziku. — Naj bi ta izjava ne ušla iz spomina zastopnikom

slovanskih narodov in bi se še bolj intenzivno nego doslej potegovali za pravico, ki bo jedina rešitev nižjega in srednjega stanu v slovanskih narodih.

Državno-zbornske volitve se vrše danes v dveh kronovinah. Pozvani so na volišče volivci kmečkih občin Dalmacije in mestni volivci Galicije. Prva voli šest, druga pa trinajst poslancev. Boj bo seveda vroč v obeh kronovinah, najbolj pa v Galiciji, kjer bo poljski klub napel vse sile, da ohrani tudi v mestni skupini dosežanje posestno stanje in si, če mogoče, pridobi nekaj novih mandatov.

Vladna predloga o dokladu na žganje — umaknjena. Včerajšnja oficijelna »Wiener Abendpost« naznanja z ozirom na sklep v dalmatinskem deželnem zboru, da je vlada za jedno leto umaknila svojo predlogo, in pravi, da s tem ni prišla v zadrego vlada oziroma državna uprava, pač pa deželni zakladi, katerim primanjkuje sredstev za mnoge nujne deželne potrebe. — Temu pa seveda ni tako, ker bi imele od novega davka koristiti le nekatere dežele, mej katerimi pa zamanj iščemo Kranjsko.

Angležem v Južni Afriki provzročajo Buri nove silne preglavice. Junaški poveljnik Dewet je z blizu 5000 možmi udel v kapsko kolonijo, kjer so bili Angleži najmanj pripravljeni na kak napad. Ako se tu Burom posreči pridobiti na svojo stran nezadovoljne elemente v kapski koloniji, kar jim menda ne bo težko, potem preti Angležem resna nevarnost. To čuti posebno novi generalissimus Kitchener, ki še daleko ni dovršil težavnega dela. Mož potrebuje predvsem novih vojnih močij in, kakor je razvidno iz današnje brzoglavke, hoče imeti takoj 40.000 mož. Pisal je tudi že v Avstralijo, a tam potrebujejo sami večje število vojaštva, kot ga imajo sedaj. Lord Roberts se smeji sedaj v pest, ker jo je poprej popihal z bojišča, predno so se pričeli za Angleže žalostni časi.

Dopisi.

iz Planine. (Božič »herabgekommene Subject«?) V »Slov. Narod« stoji baje očitno vprašanje na kneza Windischgractza: se je li v resnici o kandidatu Božiču izrazil, da je »herabgekommene Subject« ali kali. Ne vemo, here li knez glasilo napredne stranke in bo li čutil v sebi nagnenje, na to vprašanje odgovoriti ali ne. Najbrže da ne. Zlobna je že sama misel, da bi se bil mogel knez, mož tolike izobrazbe in plemenitosti in tako finega vedenja v občevanju, o Božiču tako izraziti, ki ga prav nič ne pozna in le toliko ve o njem, da je kandidat liberalne stranke pri sedanjih volitvah. Saj se je tudi razneslo mej svet, da je knez prepovedal onim lesnim trgovcem, ki bodo liberalno volili, v prihodnje les prodajati. Same liberalne laži in podtikanja. Naj se podpiše, kdor je kaj takega slišal iz ust kneza. Na dan ž njim! Še na misel mu ni prišlo, tako postopati in samemu sebi škoditi.

Pač pa je resnica, da je postojnski Martinovec svojim tesačem zapretel, da ne bo nikomur dal zasluzka, kdor bo glasoval za katoliško narodno stranko; celo žornado pa bo potegnil, kdor bo šel namesto v gozd — volit po njegovih mislih. Istotako je res, da je drug liberalni zagrizenec rekel gostaču, da ga bo iz liše vrgel in na cesto posadil, ako se bo predrznil na našo stran voliti.

Da pa knez svojim uslužbencem ne pusti voliti liberalcev, ima popolno prav. Knez je strogo katoliškega duha, iz prepričanja veren, in si v svojih 77 letih noče na vest navali težke odgovornosti, da je na katerikoli način podpiral liberalizem, ki ga smatra pogubnim za Avstrijo in njene narode.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. decembra.

Deželni zbor kranjski ima jutri ob 10. uri dopoldne svojo drugo sejo. Na dnevnem redu je vladna predloga o žganjarini, ki pa ne pride v razpravo, potem pa ustno poročilo finančnega odseka glede začasnega pobiranja deželnih priklad leta 1901 in poročilo o prošnji Albina Peternela, kontrolorja deželne prisilne delavnice, za umirovljenje.

Imenovanja. Višja inženjerja Roman Waschica in I. Bültz sta imenovana stavbenima svetnikoma za drž. službo na Kranjskem.

V pouk »Elinosti«. Današnja »Elinost« pravi, da so na Kranjskem zmagali klerikalci. Ako ne ve »Elinost« bolje prikriti svoje žalosti, da so pogoreli njeni prijatelji, naj vsaj s »klerikalci« ne meče okolu sebe! V pouk »Elinosti« povemo, da je zmagalo ljudstvo s kandidati osrednjega volivnega odbora katoliško-narodne stranke.

Smrtna kosa. Umrli je v Ljubljani gostilničar pri »Zvezdi« g. Fr. Ferlinec, v Celju pa je umrl hišni posestnik g. Ivan Stegenšek, vrl Slovenec.

Liberalna agitacija. Po hribih okoli Št. sta hodila dva dacarja iz L. in ponujala ljudem krone za volivne listke. Kdor je volil liberalce, dobil je krono. Da mož tudi z denarjem nista preslepila, to vemo, vemo pa tudi, da je agitacija in najmanj takim ljudem prepovedana. — Neki drugi sodnijski uradnik hodil je ravno tam okoli po svojih opravkih in ljudem usiljeval liberalni katekizem. Nekemu možu ga je ponudil rekoč: »Fu imate oče, katekizem!« Mož se mu je pa odrezal: »Le sami ga imejte, jaz imam katekizem že od družbe sv. Mohorja«. — Nekemu županu v ljubljanski okolici je poslala narodno napredna stranka zaupno hektografirano pismo, v katerem ga roti, naj agitira za Lenarčiča. Pismo je romalo v peč. G. župan je pa res agitiral, pa ne za Lenarčiča, ampak za Vencajza in agitiral je tako, da je dobil Lenarčič samo en glas, torej je bil izvoljen enoglasno. Liberalci, kaj hočete še več?

Malovrhov recept. Kakor kažejo znamenja, bližamo se časom, ko se duhovnik ne bo smel pokazati na cesti ne po dnevi ne po noči v vedni skrbi, da ga kje ne zadene kaka liberalna pest. Znano je, da se je Malovrh lotil pri belem dnevu v »Zvezdi« duhovnika, in po njegovem vzgledu je tudi g. V. Ogorelec, prejšnji deželni poslanec, se lotil na Škofelci domačega duhovnika, sicer ne s pestjo, pač pa je oštirja šuntal reki: »Udari . . . po buči«. — Kaj takega bi od olikanega človeka ne bili pričakovali! Pri zadnjih volitvah so pa dobili dejansko liberalci tako po buči, da tega udarca kmalu ne pozabijo.

Liberalen koncert. Solo so zapeli liberalci Lenarčiču v Šmarji, Podgori pri sv. Gregorju in v Daneh, duet je imel v Medvodah in na Turjaku, tercet v Kresnicah in v Sušji, cel kvartet v Črnučah, v Št. Vidu nad Ljubljano in v Slivnici, oktet je imel v Mostah in na Vačah, cel zbor broječ 69 mož pa v Zagorju in Št. Lambertu. Se pač pozna, kakšnega dirigenta imajo, oziroma — so imeli.

Pirčevi plakati so nas tako zveselili, da smo v Mošnjah volili soglasno z vsemi volivci iz Leš domačina Pogačnika; vendar, da je bila »sorta«, sta prišla dva ljubničana in sta glasovala za »G. Perc« in za »dr. Gust. Pirc, Oberdirector c. kr. kmečke družbe«. Očka Pezdih so pa ostali doma za pečjo. V Mošnje se ne upajo več. Tudi doma ni več »fletno«, urice podžupanske skoro poteko. Drže se grenko, kakor radovljiški agitatorji in kakor volivni komisariji, ki morajo šteti skoro same Šusteršiče in Pogačnike.

Messieurs Sans-Gêne so gospodje okoli »Naroda«. Sedaj jim sicer mravljinci plešejo v možganih zaradi poraza, a vendar še dan na dan najnesramneje lažejo. O nekem duhovniku piše, da je v spovednici agitiral pri ženski na način, kakršnega si more izmisliti pač le jako »inteligenten« Narodovec. Ime je seveda zamolčal, in če bi ga povedal, bi seveda dotični duhovnik o spovednici ne mogel ničesa povedati. Nad Gorenjce se je spravil v neki notici, kjer jih slika kot strašno zabite ljudi — že vemo zakaj! Če bi bili volili »kmeta vseh kmetov«, bi bili pa »inteligenta«. Z debelimi črkami je natisnil včerajšnji »Narod«, da so se z raznih leč seveda na višji ukaz čule besede: »kdor bo brezverca volil (recte narodnega kandidata), ga ne bomo, ako je še samec, poročili, ako bo oče postal, mu ne bomo otroka krstili, in ako bo on ali kdo izmed njegove rodbine na smrtni postelji ležal in zadnje popotnice želel, mu je ne bomo dali, in če

bo potem umrl, ga ne bomo v blagoslovljeni zemlji pokopali.« Potem pa laže, da jih je zaradi te pridige kar po 50—100 odpadlo od katoliške stranke. Očividno je bila ta notica pisana — pred izidom volitev. Mi pa pozivljamo »Narod«: Z imeni na dan! Kje so se v cerkvi rekke navedene besede? Kje je tisti tajni ukaz? Na dan ž njim! To je vendar že impertinentno, kar delajo naši liberalci. Dr. Tavčar je najgrše reči govoril o duhovnikih, in mi smo rekli: »Z imeni na dan, drugače ste nesramen lažnivec in obrekovavec!« Na opetovan poziv pa dr. Tavčar imenni povedal. Dr. Triller je istotako pavšalno blatil vse duhovnike. »Z imeni na dan!« smo pisali, »drugače vas bomo imeli za nesramnega lažnivca in obrekovavca!«, in tudi dr. Triller je molčal. Sedaj pa ti, častitljivi Malovrh: kdo je tako pridigal? Z imeni na dan!

Boben je zmrznil. Poroča se nam: Torej zvečer je bila v Črnem vrhu nad Idrijo pripravljena godba, da bi zaigrala ob sijajni zmagi g. Iv. Božiča. Napet je bil tudi veliki boben, ki naj bi razglašal slavo novemu »izvoljencu« ljudstva. Črnovrščci so nestrno pričakovali izida volitev. Toda vi »klerikalci« ste krivi, da je zmrznil naš boben, da so molčale trombe, da so baklje, pripravljene za bakljado, kurile peči. Tako nas je prevarila nada in zazibali smo se v — zimsko spanje. Upamo, da ostra zima pomori v naših hribih vse liberalne poganjke.

Šusteršič-Pirc. Prošle volitve so pokazale, kakov humbug so liberalci delali s kmetijsko družbo. V ves svet so trobili, da je v kmetijski družbi Pirc alfa in omega, in da je vsa dežela kot en mož za njim. O Šusteršiču so pisali, govorili in poročali navzdol in navzgor, da ga nihče ne mara. Poljedelsko ministerstvo si sedaj lahko popravi svoje informacije, ako niso bile točne. Dr. Šusteršič ima čez 38.000 glasov. Pirc je pa v kmečkih občinah kandidiral, in sicer v tistem okraju, kjer je doma, kjer ima svoje sorodnike, svoja posestva in največ prijateljev. In vendar je dobil toč le 915 glasov, med tem ko jih ima Pogačnik 5429. To je glasna sodba ljudstva. One volitve v kmetijski družbi so bile izraz liberalnih krčmarjev in trgovcev. Od teh so pa tudi že mnogi v tem času izpremenili svoje stališče proti Pircu, tu je pa izražena resnična ljudska volja. — V Ljubljano prignani »kmetje« so bili za Pircu, pravi kmetje doma pa zoper njega v ogromni večini. Iz tega si vlada in poljedelsko ministerstvo lahko kerigirata prejšnjo sodbo.

Ljubljanski občinski zastop Radi nedostajanja prostora smo morali odložiti poročilo o torkovi seji občinskega sveta. Seja je bila le v toliko zanimiva, ker k seji ni bilo zastopnika narodno-naprednega učiteljskega Dimnika, da bi se oglašil pri poročilih šolskega odseka. Dimniku se menda samemu ne ljubi iti v boj za šolstvo. Brez debate je bila tako odklonjena nagrada učitelju Franu Schiffrerju za rokotvorni pouk. Istotako se ni dovolil kredit za otvorenje kurza za jedlajoče otroke, pač pa se bode imelo dovolj denarja za — tlakovanje cest. Neko poročilo šolskega odseka sploh ni moglo priti na dnevni red, ker poročevalc o dotičnem predlogu, Dimnik, ni prišel k seji. Zastopnikom mestne občine v c. kr. deželnem šolskem svetu bil je za nadaljnih šest let izvoljen dr. vitez Bleiweis-Trsteniški. Dnevni red je bahato naznanjal točko o preskrbljenju onemoglih mestnih delavcev, a ta točka je bila odstavljena z dnevnega reda. Za električno železnico je ministerstvo podelilo le koncesijo za glavni progji od južnega do dolenskega kolodvora ter z Mestnega trga do klavnice in vojaške bolnice. Progi se bode zgradili še le leta 1901. Postranske proge se zgrade pozneje. — Zgradba poslopja meščanske imovine v Špitaljskih ulicah je stala 687.456 K. Zaklad meščanske imovine ima za leto 1901 proračunjenih dohodkov 49.950 K, stroškov 49.835 K. Ubožni zaklad ima za leto 1901 proračunjenih stroškov 72.491 K. Nedostatek znaša 32.349 K.

Mestni vodovod ima za leto 1901 naslednji proračun: dohodkov 139.000 K, stroškov 116.406 K. Občinski svetnik Lenče je vprašal župana, kako so se mogle naložiti kazni 23 gostilničarjem radi točenja žganja, ne da bi se jih prej opozorilo, da tega ne smejo, in so tako točili žganje, ker so mislili, da imajo to pravico. Župan je dejal, da se je to zgodilo vsled ovadb, sedaj bode pa naročil tržnemu komisarju, naj sam tudi gostilničarje strožje nadzoruje. — Jutri ob peti uri popoldne je zopet seja občinskega sveta z naslednjim dnevnim redom: Naznanila predsedstva. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Finančnega odseka poročilo o proračunu mestnega zaklada za leto 1901. Združenih odsekov šolskega in finančnega poročilo o nakupu stavbišča za zgradbo poslopja državne obrtne šole. — Stavbnega odseka poročilo: o parcelaciji knezoškofijskega posestva v katastralni občini Sv. Petra predmestje I.; o kolavdaciji Kuhnove ceste in podaljšanih Nunskih ulic, ondotne kanalizacije in kanaliziranje Streliških ulic. Šolskega odseka poročilo o porabi dotacije za šolsko leto 1899/1900 na drugej mestnej deškej petrazrednici. Odseka za olepšavo mesta poročilo o magistratovem dopisu glede nasadov ob Franc Jožefovej cesti. Personalnega in pravnega odseka poročilo o dopisu tvrčke G. Tönnies v zadevi odkupa jednega dela parcele št. 326 ob poti v Tomačevo, katastralne občine Sv. Petra predmestje I. v svrhu zgradbe c. kr. vojaškega oskrbovališča.

Ustanovitev posebnega oddelka pri c. kr. glavni davkarji v Ljubljani za pobiranje davkov v mestu Ljubljana. C. kr. finančno ministerstvo je dovolilo z odlokom z dne 1. decembra l. 1900, št. 71.866, da se izroči pobiranje davkov v mestu Ljubljana tukajšnji c. kr. glavni davkarji ter da se pri tem le uradu ustanovi poseben oddelk, ki bode pobiranje teh davkov oskrboval. Novo ustanovljeni oddelk, ki je nameščen v poslopu finančnega ravnateljstva na Cesarja Jožefa trgu št. 1. in sicer v pritličju, nasproti c. kr. deželnemu plačalnemu uradu, bode oskrboval pobiranje vseh državnih davkov z dokladami vred, kakor jih je pobirala doslej mestna davkarja, ter pričel poslovati s 1. januarjem leta 1901. Opravila, katera je glede pobiranja davkov izvrševala doslej mestna davkarja, se bodo izročila novo ustanovljenemu oddelku dne 31. decembra 1900, s tem dnem preneha torej sprejemanje davkov pri mestni davkarji.

Vspeg liberalnega shoda na Dvorn Iz Žužemberka nam poročajo: Volitev v 5. in 4. skupini je pokazala, kakošen vspeg so imeli liberalci s svojim shodom v senci bajonetov. V peti skupini je dobil Lukec le 61 glasov, naš kandidat dr. Šusteršič pa 136 glasov. Dne 18. t. m. je pa dobil, kot ste sporočili, g. Povše 78 glasov, Zupančič pa le 14. To je pač jasan dokaz, kdo je pri nas v večini.

C. kr. mestni šolski svet je imel v soboto, dne 15. t. m., redno sejo, v kateri se je najprej dovolilo nekemu vnanjemu, lokalno izključenemu učencu vsprejem v II. mestno deško petrazrednico. Hospitanko Karolino Zehrerjevo na I. mestnem slovenskem otroškem vrtcu sklene se pri občinskem svetu priporočiti za primerno remuneracijo. Prošnjo »društva evangelijskih gospa« za dovolitev otvoritve zasebnega otroškega vrtca v prostorih bivše evangelijske šole je c. kr. dež. sol. svetu predložiti v konečno rešitev. Za podelitev dveh na novo ustanovljenih služeb na mestni nemški dekliški osemrazrednici stavita se c. kr. dež. sol. svetu terno predloga. Sklene se c. kr. dež. sol. svetu priporočiti, naj bi se vodstva vseh šol ljubljanskega mestnega okoliša odvezala od klasifikovanja učencev in učenk I. razreda koncem prvega četrtletja. Na znanje se vzame, da je bilo radi razširjajoče se škrlatice in davice zatvoriti pouk na vseh ljubljanskih mestnih šolah in otroških vrtcih za dobo od 15. dec. t. l. do konca božičnih počitnic. Med počitnicami se bodo vsi šolski prostori temeljito osnažili in razkužili. Tudi po počitnicah bo vsem od boleznih prizadetim otrokom dovoljen vstop v šole le, če se izkažejo z uradnim privolilom. Prošnja vodstva notranje uršulinske šole, da bi se dovolila mala prememba v božičnih počitnicah.

se priporoči c. kr. dež. šol. svetu. Prošnji snujočega se »Ženskega telovadnega društva«, da bi smele učenke mestnih šol v tamošnjem društvu telovaditi, se ima pod gotovimi pogoji ugoditi. Reši se več prošenj za izpust iz vsakdanje šole. Prošnjo vodje »Marijanšča« za spregled vsposobljenosti za vodstvo zasebne ljudske šole v tem zavodu je na višjem mestu priporočiti.

Proslava Prešerna v društvu hrvatskih književnikov. Hrvatsko književniško društvo v Zagrebu priredi s sodelovanjem slovenskega umetnika g. Ig. Borštinka in hrv. pevškega društva »Kolo« prihodajo nedeljo ob 1/2, 12. uri dopoldne v auli zagrebskega vseučilišča proslavo stoletnice rojstva Franceta Prešerna. Slavnostni govor bode govoril društveni predsednik g. Ivan vitez Trnški. Dr. Stjepan Miletič bode govoril o življenju Prešernovem. G. Borštink bode deklamoval odlomke iz »Kresta pri Savici«. »Kelo« bode pele Prešernove pesmi. Proslave se bodo udeležila društva: »Jugoslovanska akademija«, »Hrvatska Matica«, »Društvo sv. Jeronima«, »Hrv. pedagog. književni zbor«.

Oproščeni zažigalec Danes je stal pred deželnim sodiščem socijalni demokrat Praček, ki je zažgal pred katoliškimi shodom kres »Slovenske krščansko-socijalne zveze«. Pred okrajnim sodiščem je bil Praček obsojen, a vsled njegove pritožbe ga je danes deželno sodišče opustilo. Praček je priznal, da je zažgal, deželno sodišče ga je pa oprostil, kakor čujemo, ker je bilo mnenja, da ta socijalni demokrat ni imel zlobnega namena, s katerim bi bil kdo oškodovan. Praček je to senzacionalno vest takoj prišel javit v uredništvo »Sl. Nar.«

Kako časti Trst garibaldince. Iz Trsta se nam piše: Včeraj 18. t. m. je bil tukaj pogreb umrlega sobojevnika Garibaldijevega kapitana Ivana Pagano. To je bila seveda za tržaško irredento zopet lepa prilika, da pokaže vladi in svetu svoje mišljenje. Mož je imel, kakor mnogo drugih garibaldincev, mastno službo v občinski plinarni, ki se je skoro in corpore udeležila pogreba. Zanimiv je bil že mrtvaški oder; pokrit z rudečim platnom, nad glavo Garibaldijeva slika, pokojnik oblečen v znano rudečo srajco garibaldincev, na prsih garibaldinsko čepico. Vsega, kar je spominjalo na poraze Avstrije pod Garibaldijem, je bilo dovolj, le — križa in sveče ni bilo nikjer. Sprevod je bil veličasten. Nedogledna vrsta uslužbencev plinarne z ravnateljem mestnim svetovalcem Benussijem na čelu, mnogo zastopnikov mestnega sveta, cela vrsta Garibaldincev in neizogibni italijanski konzul. Vence sta poslali med drugim obe italijanski stranki: Progresso in Democratica in zopet neizogibno uredništvo radikalnega »l'Indipendente«. — V sinočnji seji deželnega zbora tržaškega je bil epilog temu pogrebu. Posl. Marcus Spadoni in Benusa so ostro napadali policijo, ker ni pustila irredenti o tej priliki popolnoma svobodne roke. Galerija je kar norela veselja, ko je slišala tako proslavljeni umrlega bojovnika pri Bezecci in Mentani. Sklenili so izraz spoštovanja njegovemu spomeniku. — In tako stranko naša vlada očito podpira! Niti to ji ne odpre oči, da se o otvoritvi deželnega zbora nihče ne odzove običajnemu »evviva« cesarju! Vladni korespondenčni biro je sicer obletela rudečica srama in poslal je v svet vest o — navdušenem odzivu!

Brzjavna služba. Na c. kr. poštne uradu Medea, v političnem okraju Gradiška, uvedla se je dne 17. dec. t. l. brzjavna služba (omejena dnevna služba.)

Nesreča. Pretečeno soboto zvečer je v Tajfariči na Pokluki padel težak voz listja na 18letnega Janeza Slivnik in na njegovo 20letno sestro Mino iz Viselnice in ju pomčkal do mrtvega. Prežaljeni oče, ki ju je šel iskat, izvlekel je oba že mrtva izpod voza.

Mrtvo žensko truplo so dobili na cesti v Solkan. Na truplu je bila samo srajca in bele nogovice. Spoznali so, da je mrtva ženska 56 letna Katarina Komel iz Kromberka. Žena, ki ni bila zdrave pameti, ušla je ponoči z doma in na cesti zmrznila.

Samomor. S Štajerskega se poroča: Znani gostilničar Erjavec (Jezernik) v Gaberju se je ustrelil v svoji spalnici. Vzrok je neznan. Pred smrtjo je napisal listič, na

katerem pozdravlja svoje celjske somišljenike župana Stigerja, Wallanda in druge take prijatelje.

Zdravje v Ljubljani od 9 do 15. decembra: Število novorojencev 23, mrtvorojencev 1, umrlih 16; med njimi za škarditico 3, za vratico 1, za jetiko 4, za različnimi boleznimi 8. Med njimi je 5 tujcev in 9 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škarditico 9, za tifuzom 1, za vratico 1, za ušenom 1.

Poselske premije po 20 kron iz cesarja Fr. Josipa zaklada so letos od glavnega odbora c. kr. kmet. družbe dobili: Marija Leskovec v Godoviču, Ana Anzelmi v Drtiji, Janez Pivk v Jeličnem vrhu, Frančiška Žust v Dolih, Martin Blažiček na Šustni, Liza Potočnik v Bukovcih, Helena Lebeničnik v Trnovem, Reza Smole v Ihanu, Urša Pirnat v Cerkljah, Peter Klemenčič na Vrhovem. Vseh prosilcev je bilo 45, ki po 25 do 65 let služijo pri eni in isti hiši.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 20. dec. »W. Abendpost« napoveduje, da predloži vlada državnemu zboru takoj ob njegovem sestanku načrt zakona, s katerim naj se poviša državni davek na žganje. Zakon bi stopil v veljavo tekom leta 1901.

Dunaj, 20. decembra. Doslej je izvoljenih 55 poslancev in sicer 6 slovenskih katoliško narodnih poslancev, 2 Hrvata, 30 vladnih Poljakov, 5 Mlado Rusinov, 6 Starorusinov, 3 poljske ljudske stranke, 3 Rusinov in samo 1 socijalni demokrat.

Celovec, 20. dec. Deželni zbor je včeraj dovršil odmejeno mu delo.

Praga, 20. decembra. Ker je dr. Engel definitivno odstopil od kandidature, nameravajo Mladočehi načelnikom svojega državnozbornskega kluba izvoliti dr. Herolda.

Gotha, 20. dec. Vlada je razveljavila odlok, da se na Saškem ne sme pobirati za razširjenje »Los von Rom« agitacije po Avstriji.

London, 20. decembra. Vsled posredovanja publicista Steada, odločil se je Krüger, da pride v London in stopi v zvezo z ondotnimi prijatelji Burrov.

London, 20. dec. »Evening Standard« poroča: General Knox je moral opustiti zasledovanje Deweta vsled razmer, ki so navstale, ker so Buri udrlji v kapsko kolonijo. Dewet se nahaja s 4500 možmi severozahodno od Ladybranda. Napada na Vimburg je pričakovati vsak trenutek.

Amsterdam, 20. dec. Predsednik Krüger je včeraj došel sem. Vsprejeli so ga zastopniki oblasti in mestnega zbora.

London, 20. dec. Lord Kitchener zahteva pomoči 40.000 mož.

London, 20. dec. »St. James Gazette« poroča, da so Buri ustrelili svojega voditelja Luko Meyerja (?) ker jih je izdal.

Novjork, 20. decembra. (C. B.) Reuterjev urad poroča iz Pekina 19. t. m.: Sinoči so se sošli poslaniki k sklepnemu posvetovanju. Doseglo se je sporazumenje glede vseh točk, kakor tudi prememb, ki jih je predlagal angleški poslanik. Sklenili so pa poslaniki, da sedaj še molče o dogovoru.

Izid volitev v IV. skupini, kolikor nam je bil sporočen do sklepa lista.

(Dalje)

Vencajz-Lenarčič.
Volišče Dobil glasov:
Vencajz Lenarčič
Sv. Jakob ob S. 34 2
Dole pri Litiji 62 —
Rudnik 49 10

Pogačnik-Pirc.
Volišče Dobil glasov:
Pogačnik Pirc
Kamnagorica 19 3

Povše — Zupančič.
Volišče: Dobil glasov:
Povše Zupančič
Polom 16 7

Umrli so:
V hiralnici:
16. decembra, Katarina Felicijan, dekla 27 let, pljučna tuberkuloza, Paronid.
V bolnišnici:
13. decembra, Albin Soršak, krojačev sin, 12 ur, življenske slabosti. — Anton Hočevar, gostač, 56 let, jetika.
14. decembra, Fran Blažič, kuplarjev sin, 5 let, skrlatica.

Gena žitu na dunajski borzi
dné 19. decembra 1900.
Za 50 kilogramov.
Pšenica za pomlad . K 7.77 do K 7.78
Rž za pomlad . . . . . » 7.62 » » 7.63
Turšica za maj-junij/01 » 5.17 » » 5.28
Oves za pomlad . . . . . » 5.99 » » 6.00

Zahvala. 1108 1-1
Vsem znancem in prijateljem, sploh vsem, kateri so nam na katerikoli način ob boleznih, smrti in pri pogrebu naše preljubljenе, nepozabne matere, gospe
Jerice Miklič
izrazili svoje sočutje, izrekamo tem potom našo najsrčnejšo zahvalo.
Žalujoči otroci.

Izid volitev v IV. skupini.
Volivni okraj Ljubljana.

Sodni okraj:	Veljavni glasovi	Vencajz	Lenarčič	razcepljeni	neveljavni
Vrbnika	2819	2533	263	18	20
Litija-Zatičina	2101	1636	453		4
Ribnica-Velike Lašiče	1344	1242	99		2
Skupaj	6264	5411	815	18	26

Izvoljen: Ivan Vencajz.

Volivni okraj Kranj.

Sodni okraj:	Veljavni glasovi	Pogačnik	Pirc	razcepljeni	neveljavni
Kranj-Škofja Loka Tržič	2484	2265	213	23	8
Kamnik Brdo	2308	1982	314		10
Radovljica-Kranjska gora	1575	1182	388		9
Skupaj	6367	5429	915	23	27

Izvoljen: Josip Pogačnik.

Volivni okraj Postojna.

Sodni okraj:	Veljavni glasovi	Žitnik	Božič	razcepljeni	neveljavni
Postojna Bistrica Senožeče Vipava	3190	1624	1560	6	12
Logatec Lož-Idrija Crknica	2173	1215	958		10
Skupaj	5363	2839	2518	6	22

Izvoljen: dr. Ig. Žitnik.

Volivni okraj Novo mesto.

Sodni okraj:	Veljavni glasovi	Pfeifer	Globočnik	razcepljeni	neveljavni
Novo mesto	1507	1136	369	8	18
Krško Kotanjevica	1993	901	1088		
Črnomelj Metlika	1383	1035	346		
Skupaj	4883	3072	1803	8	18

Izvoljen: Viljem Pfeifer.

Volivni okraj Kočevje.

Sodni okraj:	Veljavni glasovi	Povše	Zupančič	razcepljeni	neveljavni
Kočevje	628	175	453	5	13
Trebnje-Žužemberk	1534	1274	257		
Mokronog-Radeče	1690	749	939		
Skupaj	3852	2198	1649	5	13

Izvoljen: Franc Povše.

1109 1-1

Globoko užaljeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti našega iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, ozir. očeta, svaka, strijca, tasta in deda, gospoda

Franca Ferlinz-a
gostilničarja in vinotrčca

ki je po dolgi, hudi bolezni danes, 19. decembra, ob 1/4 na 6. uro popoldne, previden s sv. zakramenti, v 68. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Zemski ostanki dragega pokojnika bodo v petek, 21. decembra, ob 3. uri popoldne v hiši žalosti Cesarja Jožefa trg št. 13 slovesno blago slovljeni in nato na pokopališču pri sv. Krištofu v lastnem grobu položeni k večnemu počitku.

Sv. zadušne maše se bodo brale v več cerkvah.

Ljubljana, dné 19. decembra 1900.

Fani Ferlinz, soproga — **Adolf Ferlinz**, c. in kr. nadporočnik, **Emerik Ferlinz**, uradnik avstro-ogerske banke, sinova. — **Fani Voves**, hči. — **M. U. Dr. Jan Voves**, zet. — **Marija Voves**, vnukinja.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
19. 9. zveč	742.2	-3.2	sl. sever	megla	
20. 7. zjut.	746.8	-6.2	sl. zah.	megla	0.2
2. popol.	745.8	-0.8	brev.	oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura -3.0° normale: -2.0°

Takoj prodam
zarad odpotovanja nov harmonij, šivalni stroj in več pohištva.
Jurij Malovrh,
1107 3-1 organist v Cerkljah pri Kranju.

Najnovejši brevir!
Pustetova izdaja l. 1900.
(4 zvezki, 15.5 cm x 10 cm.)
Vsi zapovedani godovi novejšega časa so na dotičnem mestu; mudljivo citiranje se je nadomestilo večinoma s popolnim berilom.
Cene:
V usnji z gibčnim hrbtom in rudečo obrezo . . . . . K 31.20
Isti vez z zlato obrezo . . . . . K 33.60
V finem šagrinu z rudečo obrezo K 36.—
Isti vez z zlato obrezo . . . . . K 38.40
Propriji za ljubljansko, krško, lavantinsko ali za hrvatske škofije se računajo posebej.
Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

